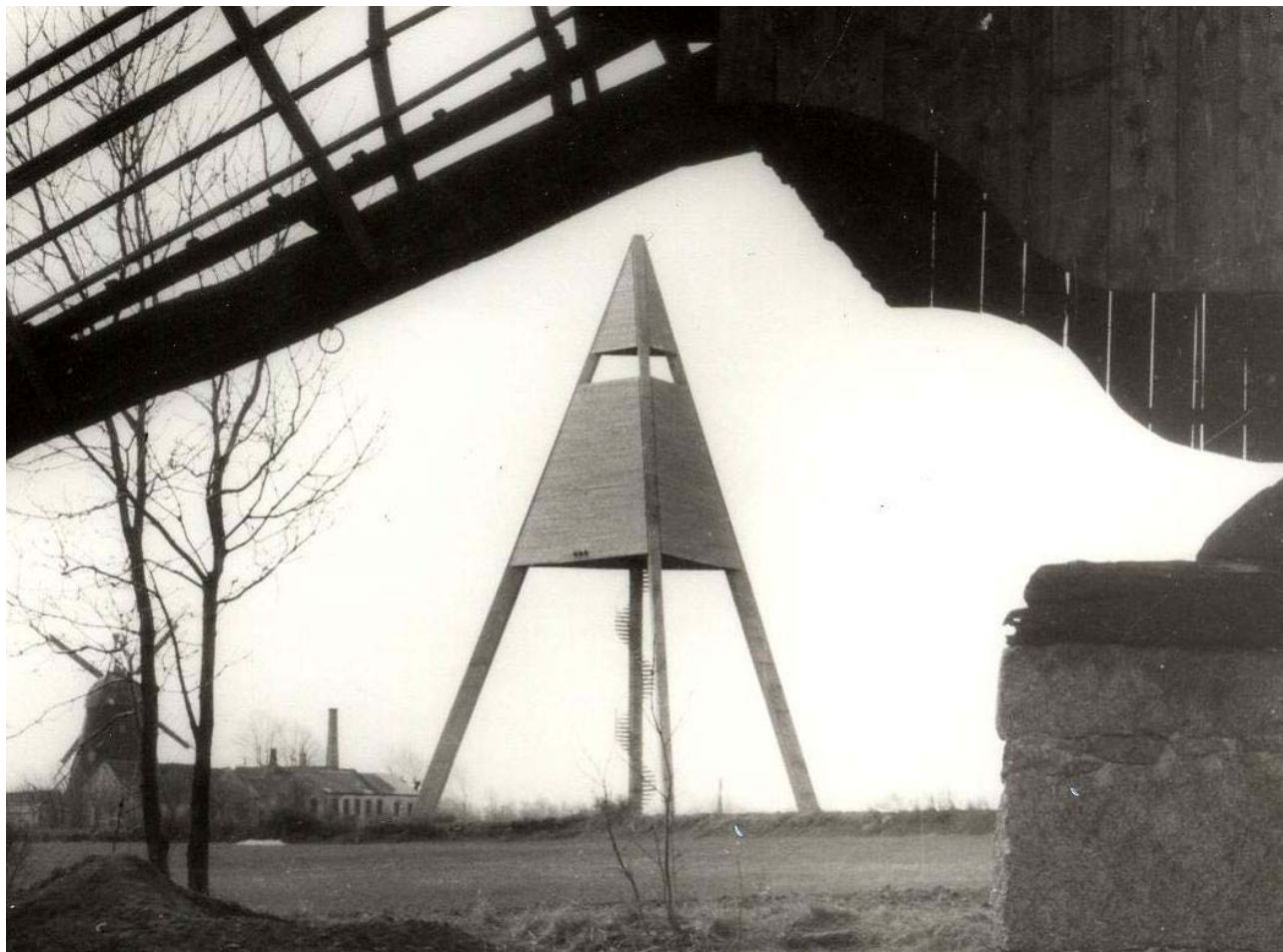

Svaneke Vandtårns 60 års jubilæum (fødselsdag)

Det nybyggede Svaneke Vandtårn fra 1952 ses mellem Svanemøllen fra 1856 (tv.) og Svaneke Stubmølle fra 1629 (th.)
Foto Johannes Hammer

Svaneke Vandforsyning

Lidt tilbageblik

Den 28. november 2012 er det 60 år siden, at den daværende Svaneke kommune overtog det nybyggede Svaneke Vandtårn fra entreprenøren V. Jensen-Gaard ved en afleveringsforretning efter at garantiperioden var udløbet.

På behørig vis sluttede afleveringsforretningen med en frokost på Josefsens Hotel (Storegade 28). Mange pæne ord blev sagt, og glade gik borgmester Emil Andersen og byråd hjem.

Og dermed havde Svaneke endelig sin kommunale moderne; og hel komplette vandforsyning, som den sidste købstad i Danmark.

Svaneke vandforsyning bestod af et par vandboringer øst for Vaseåen, hvorfra råvandet blev pumpet hen til Svaneke Vandværk & Pumpestation.

Svaneke Vandværk & Pumpestation ved Vaseåen
Foto Flemming Larsen

På Svaneke Vandværk & Pumpestation, der også ligger øst for Vaseåen blev vandet behandlet, - det vil sige, at det blev iltet i bygningens iltningstårn, efter et ophold i reaktionsbassinet så f.eks. evt. jernforbindelser i vandet kunne udfældes, blev vandet ledt igennem et sandfilteranlæg. Derefter fortsatte vandet, der nu var rent drikkevand - ned i Svaneke Vandværks rentvandsbeholder, der ligger under bygningen - en slags kælder.

Svanekes borgmester Emil Andersen (i midten) inspicerer rentvandsbeholderen kort før Svaneke Vandværk & Pumpestation blev taget i brug.
Foto Johannes Hammer

Fra den underjordiske rentvandsbeholder blev drikkevandet pumpet til Svaneke Vandtårn, derfor er bygningen også en pumpestation.

Fra Svaneke Vandtårn som kunne rumme 120 kubikmeter vand (120.000 liter) kunne drikkevandet løbe videre med et ensartet tryk ud til de enkelte vandforbrugere i Svaneke via hoved- og stikledninger.

Men desværre viste det sig næsten med det samme, at vandboringerne ikke kunne yde så meget vand, som man regnede med og da vandforbruget også steg mere end forventet, opstod der meget ofte vandmangel. For at afbøde på dette blev der i de kommende år boret efter og fundet vand flere steder i omegnen af Svaneke, disse boringer blev koblet til vandværket, men tydeligvis var det stadig ikke helt nok, - vandforbruget steg stadig og det kneb for boringerne at levere nok, især i den tørre årstid, så der var stadig ofte vandmangel.

Listed:

Listedboerne ville naturligvis også gerne have rindende vand i hanen og gerne få glæde af, at man boede nær et område, hvorfra der leveredes vand til Svaneke, men det tog sin tid inden deres ønske blev opfyldt.

Der blev nedsat et udvalg med repræsentanter fra Svaneke byråd og Ibsker sogneråd (som Listed fiskerleje var en del af). Dette udvalg kunne efter forhandlinger, bl.a. med Bornholms Amt, i maj 1966 anbefale, at forbrugere i Listed blev tilsluttet Svaneke Vandforsyning.

Ved en foreløbig tegning havde der på få dage meldt sig 30 interesserede Listedboere, og så gik man i gang med nedlægningen af vandledninger i gaderne og installation i husene i Listed, et arbejde der blev udført i 1966-1967.

Fra da af fik så også Listedboerne vand fra Svaneke Vandværk & Pumpestation og Svaneke Vandtårn.

Det medførte så, at der opstod endnu flere hændelser med vandmangel, så man blev nødt til at lukke for vandet i perioder.

Helt galt var det en dag i august 1970. Her fik man heldigvis hjælp fra Falck-stationen i Svaneke og CF-kolonnen i Allinge. Ved at lægge slanger fra en boring som endnu ikke var tilsluttet ledningsnettet (den lå ved Ellesvang i Østermarie) og ned til en brandstander i Listed, så kunne man tilføre systemet ca. 10 m³ vand i timen.

Efter kommunesammenlægningen i 1970 hørte Svaneke Vandforsyning nu under den nye Nexø kommune og efter episoden med akut vandmangel i Svaneke og Listed sommeren 1970, besluttede den nye kommunalbestyrelse at etablere en suppleringsvandledning fra Nexø til Svaneke.

Ledningsarbejdet blev udført i 1973 og 1974 og fra da af har man vist ikke oplevet vandmangel i Svaneke og Listed.

Engang i første halvdel af 1980erne blev Svaneke Vandværk & Pumpestation taget ud af drift, da man efterhånden fik alt vandet fra Nexø Vandværk og Smålyngen Vandværk i Pedersker.

Efterhånden var Svaneke Vandtårns reservoir på 120 kubikmeter blevet for lille, så i 1988 blev der i stedet bygget en højdebeholder ved Kjøllegård i Ibsker med et reservoir på 600 kubikmeter og Svaneke Vandtårn blev taget ud af drift.

Nu er Nexø Vandværk også taget ud af drift og vi får nu drikkevandet fra Smålyngen Vandværk i Pedersker.

Oppe i Svaneke Vandtårn er der nu monteret mobilsendemast udstyr, så det er en del af mobilnettet og derved er der opstillet en almindelig mobilmast mindre ved Svaneke.

Artikel af Eigil Jensen, Svaneke Arkiv